

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. gruodžio 19 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Aplinka — Direktyva 1999/30/EB — Taršos kontrolė —
KD10 koncentracijų aplinkos ore ribinės vertės“

Byloje C-68/11

dėl 2011 m. vasario 16 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama A. Alcover San Pedro ir S. Mortoni, nurodžiusi adresą dokumentams
įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Italijos Respubliką, atstovaujamą G. Palmieri, padedamo *avvocato dello Stato* S. Varone, nurodžiusią
adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan (pranešėjas) ir
M. Berger,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be
išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, jog kelerius metus iš eilės
neužtikrinusi, kad daugelyje Italijos teritorijoje esančių zonų ir aglomeracijų KD₁₀ koncentracijos
aplinkos ore neviršytų 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos direktyvos 1999/30/EB dėl sieros dioksido,

* Proceso kalba: italų.

azoto dioksido, azoto oksidų, kietųjų dalelių ir švino ribinių verčių aplinkos ore (OL L 163, p. 41; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 164) 5 straipsnio 1 dalyje, kuri tapo 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L 152, p. 1) 13 straipsniu, nustatytų ribinių verčių, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal minėtą 5 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Direktyva 96/62/EB

2 Pagal 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 96/62/EB dėl aplinkos oro kokybės vertinimo ir valdymo (OL L 296, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 95) 11 straipsnį valstybės narės kiekvienais metais privalo išsiųsti Komisijai ataskaitą dėl KD_{10} koncentracijų ribinių verčių laikymosi.

3 Pagal šios direktyvos 8 straipsnį:

„1. Valstybės narės sudaro zonų ir aglomeracijų, kuriose vieno arba kelių teršalų lygis yra aukštesnis už ribinę vertę kartu su leistinu nukrypimo dydžiu, sąrašą.

<...>

3. Valstybės narės 1 dalyje išvardytose zonose ir aglomeracijose imasi priemonių užtikrinti, kad planas ar programa ribinei vertei per konkretų nustatytą laiką pasiekti būtų parengtas ir įgyvendintas.

Į šį planą ar programą, su kuriais susipažinti visuomenė privalo turėti galimybę, įtraukiama bent jau IV priede išvardyta informacija.

4. Valstybės narės 1 dalyje išvardytose zonose ir aglomeracijose, kuriose daugiau nei vieno teršalo lygis viršija ribines vertes, pateikia integruotą planą, apimančią visus šiuos teršalus.

<...>“

Direktyva 1999/30

4 Direktyvos 1999/30 2 straipsnio 11 dalyje KD_{10} apibūdinamos kaip kietosios dalelės, kurių 50 % pereina pro joms pralaidžią 10 μm aerodinaminio skersmens angą.

5 Pagal šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad KD_{10} koncentracijos aplinkos ore, vertinamos remiantis 7 straipsniu, neviršytų III priedo I skirsnyje nurodytų ribinių verčių nuo ten pat nurodytų datų.

<...>“

6 Šios direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Jei III priedo I skirsnyje nurodytos KD_{10} ribinės vertės viršijamos dėl gamtinių reiškinių, sukeliančių aplinkos ore KD_{10} koncentracijas, kurios yra daug didesnės už įprastinius gamtinių taršos šaltinių foninius lygius, valstybės narės, vadovaudamosi Direktyvos 96/62/EB 11 straipsnio 1 dalimi, informuoja Komisiją ir pateikia būtinus įrodymus, kad (nustatytų lygių) viršijimo priežastys yra gamtos

reiškiniai. Tokiais atvejais valstybės narės įpareigojamos įgyvendinti Direktyvos 96/62/EB 8 straipsnio 3 dalyje numatytus veiksmų planus tik tais atvejais, kai III priedo I skirsnyje nurodytos ribinės reikšmės viršijamos ne dėl gamtinių reiškinių, o dėl kitų priežasčių.“

- 7 Siekiant užtikrinti žmonių sveikatos apsaugą Direktyvos 1999/30 III priede įtvirtinamos dviejų rūšių KD_{10} dalelių ribos, išskiriant du etapus, kurie dar suskirstyti į du laikotarpius. Kalbant apie 1 etapo laikotarpius nuo 2005 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d., reikia nurodyti, kad, pirma, $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ paros vertė neturi būti viršyta daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus ir, antra, metinė vertė neturi viršyti $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Kiek tai susiję su 2 etapo laikotarpiais nuo 2010 m. sausio 1 d., reikia pažymėti, kad paros vertė, kuri neturi būti viršyta daugiau kaip 7 kartus per kalendorinius metus, yra $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, o metinė ribinė vertė yra $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 8 Tos pačios direktyvos 7 straipsnyje numatyto KD_{10} koncentracijų vertinimo tikslais reikia atskirti „zoną“ nuo „aglomeracijos“.
- 9 Pagal Direktyvos 1999/30 2 straipsnio 8 punktą „zona“ – „tai valstybių narių apibrėžta jų teritorijos dalis“.
- 10 Šios direktyvos 2 straipsnio 9 punkte aglomeracija apibrėžiama kaip „zona, kurioje yra daugiau kaip 250 000 gyventojų, arba zona, kurioje yra 250 000 arba mažiau gyventojų, tačiau dėl jų tankumo (gyventojų skaičiaus kvadratiniam kilometre) joje būtina vertinti ir valdyti aplinkos oro kokybę“.
- 11 Pagal minėtos direktyvos 12 straipsnį valstybės narės turėjo priimti įstatymus ir kitus būtinus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2001 m. liepos 19 d., turėjo įgyvendinti šią direktyvą.

Direktyva 2008/50

- 12 Direktyvos 2008/50, įsigaliojusios 2008 m. birželio 11 d., 31 straipsniu nuo 2010 m. birželio 11 d. buvo panaikintos direktyvos 96/62 ir 1999/30, nepažeidžiant valstybėms narėms tenkančių įsipareigojimų, susijusių su šių direktyvų perkėlimo terminais ir jų taikymu.
- 13 Direktyvos 2008/50 13 straipsnio „Ribinės vertės ir pavojaus slenksčiai žmonių sveikatai apsaugoti“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad visose jų zonose ir aglomeracijose sieros dioksido, KD_{10} , švino ir anglies monoksido lygiai aplinkos ore neviršytų XI priede nustatytų ribinių verčių.“

<...>

Šių reikalavimų laikymasis vertinamas pagal III priedą.

XI priede nustatyti leistini nukrypimo dydžiai taikomi pagal 22 straipsnio 3 dalį ir 23 straipsnio 1 dalį.“

- 14 Reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2008/50 XI priedu nepakeistos KD_{10} koncentracijų ribinės vertės, kurios 1 etapui buvo nustatytos Direktyvos 1999/30 III priede.
- 15 Tačiau Direktyvos 2008/50 22 straipsnyje įtvirtintos normos dėl terminų, nustatytų KD_{10} koncentracijų ribinėms vertėms pasiekti, atidėjimo ir, be kita ko, leidimo nesilaikyti įpareigojimo taikyti šias ribines vertes sąlygos.

16 Pagal šios direktyvos 22 straipsnį:

„1. Kai tam tikroje zonoje arba aglomeracijoje iki XI priede nustatytų terminų [pabaigos] negalima pasiekti azoto dioksido arba benzeno ribinių verčių [laikymosi], valstybė narė gali atidėti tuos terminus ne daugiau kaip penkeriems metams tai konkrečiai zonai arba aglomeracijai su sąlyga, kad pagal 23 straipsnį parengiamas oro kokybės planas, skirtas zonai ar aglomeracijai, kurioje bus atidėtas terminas; šis oro kokybės planas papildomas XV priedo B skirsnyje nurodyta informacija, susijusia su atitinkamais teršalais, ir jame išdėstoma, kaip iki naujo termino [pabaigos] bus pasiektos ribinės vertės [pasiektas ribinių verčių laikymasis].

2. Kai tam tikroje zonoje arba aglomeracijoje dėl tai vietai būdingų sklaidos savybių, nepalankių klimato sąlygų arba tarpvalstybinės taršos negalima pasiekti KD_{10} ribinių verčių, nustatytų XI priede, [laikymosi,] valstybei narei leidžiama nevykdyti įpareigojimo taikyti tas ribines vertes iki 2011 m. birželio 11 d., jeigu laikomasi 1 dalyje nustatytų sąlygų ir jeigu valstybė narė įrodo, kad nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmenimis imtasi visų reikiamų priemonių siekiant įgyvendinti minėtus terminus.

<...>

4. Valstybės narės informuoja Komisiją, kai, jų nuomone, reikėtų taikyti 1 ar 2 dalis, ir pateikia 1 dalyje nurodytą oro kokybės planą, įskaitant visą susijusią informaciją, būtiną, kad Komisija galėtų nustatyti, ar tikrai įvykdytos atitinkamos sąlygos. Atlikdama vertinimą, Komisija atsižvelgia į numatomą valstybių narių taikytų priemonių poveikį aplinkos oro kokybei valstybėse narėse šiuo metu ir ateityje ir į dabar taikomų Bendrijos priemonių poveikį aplinkos oro kokybei bei į planuojamas Bendrijos priemones, kurias pasiūlys Komisija [į dabar taikomų Bendrijos priemonių ir į planuojamų Bendrijos priemonių, kurias pasiūlys Komisija, poveikį aplinkos oro kokybei].

Jeigu Komisija per devynis mėnesius nuo to pranešimo gavimo nepareiškia prieštaravimų, laikoma, kad įvykdytos atitinkamos 1 arba 2 dalies taikymo sąlygos.

Jeigu pareiškiami prieštaravimai, Komisija gali pareikalauti valstybių narių pakoreguoti arba pateikti naujus oro kokybės planus.“

Ginčo aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

- 17 Pagal Direktyvos 96/62 11 straipsnį Italijos Respublika pateikė Komisijai ataskaitas, susijusias su KD_{10} koncentracijų aplinkos ore ribinių verčių laikymusi laikotarpiu nuo 2005 m. iki 2007 m.
- 18 Nagrinėdama šias ataskaitas Komisija konstatavo, kad ilgą laikotarpį daugelyje Italijos teritorijos zonų šios ribinės vertės, nustatytos Direktyvos 1999/30 III priedo I punkte, buvo viršytos.
- 19 2008 m. birželio 30 d. laišku Komisija informavo Italijos Respubliką apie ketinimą pradėti procedūrą pagal EB 226 straipsnį, jeigu ji ne vėliau kaip iki 2008 m. spalio 31 d. negaus prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį.
- 20 2008 m. spalio 3 ir 16 d. laiškais Italijos Respublika informavo Komisiją apie keturiolikos regionų ir dviejų autonominių provincijų planuojamas priimti priemones arba jų priimtus sprendimus, kad į jų kompetenciją patenkančiose zonose nebūtų viršytos KD_{10} koncentracijų ribinės vertės.
- 21 Iki 2009 m. sausio 14 d. iš šios valstybės narės negavusi jokio prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo, Komisija nusprendė, kad Direktyvos 2008/50 22 straipsnis netaikytinas.

- 22 Todėl manydama, kad Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 1 dalį, Komisija 2009 m. vasario 2 d. šiai valstybei narei išsiuntė oficialų pranešimą. Prie jo buvo pridėtas sąrašas su išvardytomis 55 Italijos zonomis ir aglomeracijomis, kuriose KD_{10} koncentracijų paros ir (arba) metinės normos 2006 ir 2007 metais buvo viršytos.
- 23 2009 m. balandžio 1 ir 30 d., spalio 22 d. ir lapkričio 11 d. laiškais Italijos Respublika atsakė Komisijai, kad 2009 m. sausio 27 d. ir gegužės 5 d. jai išsiuntė du leidimo prašymus pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį, kiek tai susiję, pirma, su 12 regionų ir 2 autonominėse provincijose esančiomis 67 zonomis ir, antra, kituose 3 regionuose esančiomis 12 zonų.
- 24 Išnagrinėjusi šiuos du prašymus leisti nesilaikyti įpareigojimo, Komisija atitinkamai 2009 m. rugsėjo 28 d. ir 2010 m. vasario 1 d. priėmė du sprendimus, susijusius su minėtais prašymais.
- 25 Savo 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendime Komisija pareiškė prieštaravimus dėl 2009 m. sausio 27 d. Italijos Respublikos prašymo, kiek tai susiję su 62 iš 67 Italijos Respublikos išvardytų zonų, esančių Emilijos Romanijos, Friulio Venecijos-Džiulijos, Lacijaus, Ligūrijos, Lombardijos, Markės, Umbrijos, Pjemonto, Toskanos ir Venecijos regionuose ir Trento autonominėje provincijoje.
- 26 Savo 2010 m. vasario 1 d. sprendime Komisija pareiškė prieštaravimus dėl Italijos Respublikos 2009 m. gegužės 5 d. pateikto prašymo, kiek tai susiję su vienuolika iš dvylikos Italijos Respublikos išvardytų zonų, esančių Kampanijos, Apulijos ir Sicilijos regionuose.
- 27 Vėliau ši valstybė narė nepateikė naujo prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį.
- 28 Manydama, kad Italijos Respublika kelerius metus iš eilės viršijo KD_{10} koncentracijų aplinkos ore ribines vertes daugelyje Italijos teritorijoje esančių zonų ir aglomeracijų, 2010 m. gegužės 7 d. Komisija išsiuntė argumentuotą nuomonę, kurioje padarė išvadą, kad Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 1 dalį. Todėl Komisija paragino šią valstybę narę per dvejų mėnesių terminą nuo minėtos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių įsipareigojimams įvykdyti.
- 29 Savo 2010 m. liepos 6 d. atsakyme Italijos Respublika rėmėsi rengiama nacionaline strategija, kuri nacionaliniu lygmeniu turėjo būti įgyvendinta priimant visumą įstatymų ir kitų teisės aktų bei gaires, susijusias su veiklos sektoriais, kuriuose daugiausiai išmetama KD_{10} ir teršiančiųjų medžiagų, galinčių transformuotis į KD_{10} . Be to, Italijos Respublika paprašė surengti susitikimą su Komisijos tarnybomis, kad aptartų numatytus priimti įstatymus ir kitus teisės aktus. Šis susitikimas buvo surengtas 2010 m. liepos 26 d. Briuselyje (Belgija).
- 30 2010 m. rugpjūčio 25 d. Italijos Respublika pripažino, kad termino, jai nustatyto atsakyti į argumentuotą nuomonę, pabaigoje KD_{10} koncentracijų aplinkos ore ribinės vertės vis dėlto buvo viršytos daugelyje Italijos zonų ir aglomeracijų. Ši valstybė narė perdavė Komisijai kitą informaciją, susijusią su nacionalinėmis priemonėmis, kurios turėjo būti priimtoms 2010 m. rudenį ir apie jas pranešta iki 2010 m. lapkričio mėn., kartu su tyrimu, skirtu nustatyti poveikį zonoms ir aglomeracijoms, kuriose šios ribinės vertės tebebuvo viršijamos, kad būtų galima pasinaudoti leidimu nesilaikyti įpareigojimo pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį.
- 31 Paskui Komisija nebuvo informuota apie minėtų nacionalinių priemonių priėmimą. Ji taip pat negavo tyrimo, skirto nustatyti poveikį nagrinėjamoms zonoms ir aglomeracijoms, nei naujo prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį.
- 32 Šiomis aplinkybėmis Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

- 33 Savo ieškinyje Komisija teigia, kad ataskaitos, kurias Italijos Respublika pateikė pagal Direktyvos 96/62 11 straipsnį dėl 2005 m. ir paskesnių metų, rodo, kad KD_{10} koncentracijų ribinės vertės aplinkos ore daugelyje Italijos teritorijos zonų buvo viršytos ilgą laikotarpį.
- 34 Be to, pagal šios valstybės narės perduotą informaciją, susijusią su 2009 m., minėtos ribinės vertės ilgą laikotarpį buvo viršijamos 70 zonų, esančių Kampanijos, Emilijos Romanijos, Friulio Venecijos-Džiulijos, Lacijaus, Ligūrijos, Lombardijos, Markės, Umbrijos, Pjemonto, Apulijos, Sicilijos, Toskanos ir Venecijos regionuose bei Trento autonominėje provincijoje.
- 35 Taigi Italijos Respublika nepriėmė priemonių, būtinų užtikrinti KD_{10} koncentracijų ribinių verčių laikymąsi, ir nepateikė naujo prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį.
- 36 Italijos Respublika pažymi, kad KD_{10} emisija vyksta ir iš antropogeninės kilmės šaltinių, kaip antai šildymo, bei natūralių šaltinių, kaip antai ugnikalnių, ir dėl atmosferoje vykstančių teršalų, vadinamųjų „pirmtakų“, cheminių reakcijų. KD_{10} koncentracijų aplinkos ore ribinėms vertėms didelį poveikį daro ir meteorologinės sąlygos, ir ant žemės paviršiaus nusėdusių dalelių pakilimo į orą apimtis.
- 37 Kadangi KD_{10} koncentracijų ribinių verčių viršijimas buvo konstatuotas nuo 2001 m., Italijos regionai priėmė Direktyvos 96/62 8 straipsnyje numatytus planus, siekiant sumažinti šių dalelių emisiją. Šie planai iš esmės buvo susiję su transporto sektoriumi. Paskui, nuo 2006 m., laipsniškai buvo priimtos priemonės, kiek tai susiję su civiliniu, žemės ūkio ir gyvulininkystės sektoriais.
- 38 Nacionaliniu lygmeniu kompetentingos institucijos taip pat priėmė priemones civiliniame, pramonės, žemės ūkio ir transporto sektoriuose, siekiant sumažinti KD_{10} koncentracijas aplinkos ore.
- 39 Šių nuostatų visuma lėmė ryškų oro kokybės pagerėjimą laikotarpiu nuo 1990 m. iki 2009 m. – sumažėjo parų, kai buvo viršijama KD_{10} paros ribinė vertė. Tačiau šio pagerėjimo nepakako siekiant užtikrinti KD_{10} koncentracijų ribinių verčių laikymąsi per nustatytus terminus.
- 40 Iš tiesų, Italijos Respublikos manymu, šio tikslo nebuvo įmanoma pasiekti. Tam reikėjo priimti drastiškas ekonomines ir socialines priemones ir pažeisti teises ir pagrindines laisves, kaip antai laisvą prekių ir asmenų judėjimą, privačios ekonominės iniciatyvos laisvę, piliečių teisę į viešosios paskirties paslaugas.
- 41 Italijos Respublika mano, kad egzistuoja bent penkios priežastys, dėl kurių per nustatytus terminus nebuvo laikomasi KD_{10} koncentracijų ribinių verčių: pirma, KD_{10} formavimosi reiškinio sudėtingumas; antra, meteorologinių sąlygų poveikis KD_{10} koncentracijoms atmosferoje; trečia, nepakankamos techninės žinios apie KD_{10} formavimąsi, dėl ko buvo nustatyti per trumpi terminai laikytis šių ribinių verčių; ketvirta, tai, kad skirtingos Europos Sąjungos politikos, kuriomis siekiama sumažinti KD_{10} pirmtakus, nedavė lauktų rezultatų, ir, penkta, tai, jog nebuvo ryšio tarp Sąjungos politikos, susijusios su oro kokybe, ir, be kita ko, Sąjungos politikos, kuria siekiama sumažinti šiltnamio efekto dujas.
- 42 Savo dublike Komisija pažymi, kad pagal direktyvas 96/62, 1999/30 ir 2008/50 kontroliuodama KD_{10} koncentracijų ribinių verčių laikymąsi ji gali remtis tik atitinkamos valstybės narės, kuri nustato KD_{10} koncentracijų priemonių zonas ir įsipareigoja šias priemones vykdyti, pateiktais duomenimis. Tokiomis aplinkybėmis apie tai, kad šios ribinės vertės daugelyje zonų buvo viršytos „kelerius metus iš eilės“, Italijos Respublika puikiai žinojo.

- 43 Kalbėdama apie argumentą, kad egzistavo su viešąja tvarka susiję pagrindai, kurie neleido Italijos Respublikai laikytis KD_{10} koncentracijų ribinių verčių per nustatytus terminus, Komisija primena, jog Direktyvos 2008/50 22 straipsnyje, laikantis tam tikrų sąlygų, numatytas leidimas nesilaikyti įpareigojimo taikyti šias ribines vertes. Tačiau Italijos Respublika po to, kai Komisija savo 2009 m. rugsėjo 28 d. ir 2010 m. vasario 1 d. sprendimuose pareiškė prieštaravimus, nepateikė jokio naujo prašymo leisti nesilaikyti įpareigojimo.
- 44 Be to, savo 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendime Komisija nurodė, kad į argumentą, susijusį su KD_{10} emisija pasauliniu ir kontinentiniu mastu, galima atsižvelgti tik tam tikrais specifiniais atvejais, o ne bendrai. Dėl Po upės baseino ji pažymėjo, kad „manoma valstybės ribas peržengianti tarša Po upių baseine negali būti laikoma didele atsižvelgiant į šio regiono specifinę geografinę padėtį, nes ji supa kalnai ir jūra. Komisija konstatuoja, kad bet kuriuo atveju valstybės ribas peržengianti tarša šioje zonoje yra ribota“.
- 45 Be to, savo 2009 m. rugsėjo 28 d. ir 2010 m. vasario 1 d. sprendimuose Komisija pažymėjo, jog Italijos Respublika nepateikė informacijos pagal Direktyvos 2008/50 20 straipsnį dėl gamtinių šaltinių prisidėjimo prie KD_{10} koncentracijų ribinių verčių viršijimo nagrinėjamose zonose. Nors Italijos Respublika pateikė Komisijai kelis regioninius planus, ji vis dar nepateikė nacionalinio oro kokybės plano.
- 46 Dėl argumento, susijusio su pareiga imtis drastiškų ekonominių ir socialinių priemonių ir pažeisti pagrindines teises, Komisija nurodo, kad jokia valstybė narė nepareiškė ieškinio dėl direktyvų 1999/30 ir 2008/50 panaikinimo.
- 47 Komisija priduria, kad Italijos Respublika savo atsiliepime į ieškinį pripažįsta, jog KD_{10} koncentracijų ribinių verčių vis dar nesilaikoma ir ši padėtis nebus ištaisyta nei per trumpos, nei per vidutinės trukmės laikotarpį. Remdamasi tuo Komisija daro išvadą, kad situacija, kai viršijamos šios ribinės vertės, tampa nuolatinė ir sistemiška.
- 48 Šiomis aplinkybėmis, jeigu Teisingumo Teismas tik konstatuotų įsipareigojimų neįvykdymą laikotarpiu nuo 2005 m. iki 2007 m., toks sprendimas būtų visiškai neveiksmingas. Iš tikrųjų, tęsiantis įsipareigojimų neįvykdymui, Komisija turėtų pareikšti naują ieškinį dėl laikotarpio nuo 2008 m. iki 2010 m. ir dėl paskesnių metų. Taip pat Komisija prašo Teisingumo Teismą priimti sprendimą dėl esamos padėties, nes ieškinys yra susijęs su direktyvų 1999/30 ir 2008/50 tęstiniu laikymusi.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 49 Visų pirma reikia pažymėti: nors Italijos Respublika nepateikė prieštaravimo dėl šio ieškinio priimtumo, Teisingumo Teismas gali *ex officio* išnagrinėti, ar įvykdytos SESV 258 straipsnyje nustatytos ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo pareiškimo sąlygos (žr., be kita ko, 1992 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-362/90, Rink. p. I-2353, 8 punktą; 2012 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Slovėniją*, C-185/11, 28 punktą ir 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-34/11, 42 punktą).
- 50 Šiuo klausimu reikia patikrinti, ar pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje nuosekliai ir tiksliai pateikti kaltinimai, leidžiantys Teisingumo Teismui tiksliai įvertinti Sąjungos teisės pažeidimo, dėl kurio kaltinama, apimtį, o tai yra būtina sąlyga, kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar, kaip nurodoma, yra neįvykdyti įsipareigojimai (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, C-199/04, Rink. p. I-1221, 20 ir 21 punktus ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 43 punktą).

- 51 Kaip matyti, be kita ko, iš Teisingumo Teismo procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalies c punkto pagal ieškinio pareiškimo momentu galiojusią redakciją ir su šia nuostata susijusios teismo praktikos, kiekviename ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų santrauka, ir ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti savo kontrolę. Iš to išplaukia, kad pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis pagrįstas ieškinys, turi būti nuosekliai ir suprantamai išdėstytos pačiame ieškinio tekste ir kad jame pateikiamus reikalavimus reikia suformuluoti nedviprasmiškai, kad Teisingumo Teismas nepriimtų sprendimo *ultra petita* arba apskritai neišnagrinėtų kokio nors kaltinimo (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 44 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 52 Nagrinėjamu atveju nei savo ieškinio reikalavimuose, nei jo motyvuojamoje dalyje Komisija neįvardija metų, kuriais ji kaltina neįvykdžius įsipareigojimų. Iš tikrųjų ji tik pažymi, kad Italijos Respublika „kelerius metus iš eilės“ viršijo KD₁₀ koncentracijų ribines vertes. Ji teigia, jog tai yra esamas įsipareigojimų neįvykdymas ir kad Teisingumo Teismo sprendimas turi būti priimtas dėl dabarties, o ne dėl praeities, ir nenurodyti atitinkamo laikotarpio.
- 53 Šiomis sąlygomis reikia konstatuoti, kad tai, jog nenurodytas būtinas ieškinio turinio elementas, kaip antai tam tikrais atvejais laikotarpis, kuriuo, Komisijos teigimu, valstybė narė pažeidė Sąjungos teisę, neatitinka nuoseklumo, aiškumo ir tikslumo reikalavimų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 47 punktą).
- 54 Be to, Komisija nenurodo konkretaus laikotarpio, kuriuo nevykdyti įsipareigojimai, ir nepateikia, be kita ko, atitinkamų įrodymų, o tik lakoniškai pabrėžia, jog ji šioje byloje visiškai nesuinteresuota, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą dėl praeities įvykių, nes jai visiškai nenaudingas teismo sprendimas, kuriuo konstatuojama dėl praeityje buvusios situacijos. Todėl ši institucija ne tik akivaizdžiai ignoruoja pareigas, kurios tiek Teisingumo Teismui, tiek jai kyla pagal šio sprendimo 50 ir 51 punktuose nurodytą teismo praktiką, bet ir nesudaro Teisingumo Teismui galimybių vykdyti kontrolės, susijusios su šiuo ieškiniu dėl įsipareigojimų neįvykdymo.
- 55 Tačiau reikia pažymėti, kad patikrinus Italijos Respublikos Komisijai pateiktas 2005–2007 metų ataskaitas matyti, kad KD₁₀ paros ribinės vertės buvo viršytos keliose zonose ir aglomeracijose. Remdamasi šiomis ataskaitomis ši institucija manė, kad ši valstybė narė nesilaikė Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 1 dalyje numatytų įsipareigojimų, nes oficialaus pranešimo priede nurodytose Italijos 55 zonose ir aglomeracijose 2006–2007 m. laikotarpiu paros ir (arba) metinės KD₁₀ paros ribinės vertės buvo viršytos.
- 56 Remiantis šia informacija galima daryti išvadą, kad įsipareigojimų pagal Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 1 dalį nevykdymas bet kuriuo atveju apima 2006–2007 m. laikotarpį ir yra susijęs su Italijos 55 zonomis ir aglomeracijomis.
- 57 Tokiomis sąlygomis taip apibrėžtas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo gali būti pripažintas priimtiniu. Tačiau tiek, kiek jis susijęs su 2005 m. ir laikotarpiu po 2007 m., ieškinys turi būti atmestas kaip nepriimtinas.
- 58 Kalbant apie šio ieškinio pagrįstumą, reikia priminti, kad Italijos Respublika savo pastabose pripažįsta tik KD₁₀ koncentracijų ribinių verčių viršijimą neperžengiant šio sprendimo 50 punkte nurodytą ribų.
- 59 Italijos Respublika priduria, kad šių ribinių verčių nebuvo galima laikyti per Direktyvoje 1999/30 nustatytus terminus dėl mažiausiai penkių šio sprendimo 41 punkte nurodytų priežasčių. Šiomis sąlygomis, siekiant užtikrinti minėtų ribinių verčių laikymąsi, būtų reikėję priimti drastiškas ekonomines ir socialines priemones ir pažeisti teises ir pagrindines laisves, kaip antai laisvą prekių ir asmenų judėjimą, privačią ekonominę iniciatyvą, piliečių teisę į viešąsias paslaugas.

- 60 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjui iš dalies nepakeitus direktyvos, kad būtų pratęsti įgyvendinimo terminai, valstybės narės turi laikytis iš pradžių nustatytų terminų.
- 61 Be to, reikia konstatuoti, kad Italijos Respublika neteigia prašiusi, be kita ko, taikyti Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 4 dalį, kuri susijusi su situacija, kai KD_{10} koncentracijų aplinkos ore paros ribinės vertės buvo viršytos dėl gamtinių reiškinių, sukeliančių aplinkos ore KD_{10} koncentracijas, kurios yra daug didesnės už įprastus gamtinių taršos šaltinių foninius lygius.
- 62 Taigi SESV 258 straipsnyje numatyta procedūra dėl valstybės įsipareigojimų nevykdymo yra grindžiama objektyvia išvada, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV arba antrinės teisės aktą (žr. 1983 m. kovo 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 301/81, Rink. p. 467, 8 punktą ir 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-297/08, Rink. p. I-1749, 81 punktą).
- 63 Kadangi tokia išvada, kaip ir šiuo atveju, buvo padaryta, neturi reikšmės tai, kad įsipareigojimų neįvykdymą lemia valstybės narės, kuriai jis priskirtinas, valia, jos nerūpestingumas arba techniniai sunkumai, su kuriais ji susidūrė (1998 m. spalio 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-71/97, Rink. p. I-5991, 15 punktas ir minėto 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 82 punktas).
- 64 Bet kuriuo atveju valstybė narė, susidurianti su laikinai neįveikiamais sunkumais, trukdančiais laikytis iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, nenugalimos jėgos aplinkybėmis gali remtis tik dėl laikotarpio, būtino įveikti šiems sunkumams (šiuo klausimu žr. 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-1/00, Rink. p. I-9989, 131 punktą).
- 65 Tačiau šiuo atveju Italijos Respublikos argumentai yra per daug bendri ir netikslūs, kad galėtų būti laikomi nenugalimos jėgos atveju, pateisinančiu KD_{10} koncentracijų ribinių verčių viršijimą Komisijos nurodytose Italijos 55 zonose ir aglomeracijose.
- 66 Todėl šis ieškinys yra priimtinas neperžengiant šio sprendimo 56 punkte minėtų ribų.
- 67 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikia konstatuoti, jog neužtikrinusi, kad 2006 m. ir 2007 m. KD_{10} paros koncentracijos aplinkos ore neviršytų Direktyvos 1999/30 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų ribinių verčių 55 zonose ir aglomeracijose, kurios buvo nurodytos 2009 m. vasario 2 d. Komisijos oficialiame pranešime, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 68 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 69 Šioje byloje reikia atsižvelgti į aplinkybę, kad Komisijos kaltinimas, susijęs su tuo, kad nesilaikyta Direktyvos 1999/30 5 straipsnyje, tapusiam Direktyvos 2008/50 13 straipsniu, numatytų įsipareigojimų, kiek tai susiję su 2005 m. ir vėlesniu nei 2007 m. laikotarpiu, buvo pripažintas nepriimtiniu.
- 70 Todėl Komisija ir Italijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Neužtikrinusi, kad 2006 m. ir 2007 m. KD_{10} paros koncentracijos aplinkos ore neviršytų 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos direktyvos 1999/30/EB dėl sieros dioksido, azoto dioksido, azoto oksidų, kietųjų dalelių ir švino ribinių verčių aplinkos ore 5 straipsnio 1 dalyje**

nurodytų ribinių verčių 55 zonose ir aglomeracijose, kurios buvo nurodytos 2009 m. vasario 2 d. Europos Komisijos oficialiame pranešime, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šią nuostatą.

- 2. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 3. Europos Komisija ir Italijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.